

Samrådsredogörelse för översiktsplan för Botkyrka kommun

Ärendet

Kommunen har tagit fram ett förslag till vattentjänstplan mot bakgrund av den ändring i 6 § i lagen om allmänna vattentjänster (LAV, 2006:412) som trädde i kraft 1 januari 2023. Enligt lagen ska vattentjänstplanen ”innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses”. I detta ska även ingå vilka åtgärder som behöver vidtas för att vattentjänsterna ska kunna fungera vid skyfall.

Syfte

Vattentjänstplanen ska utgöra ett samlat underlag för kommunens långsiktiga planering av hur behovet av vattentjänster ska tillgodoses. Processen att ta fram en vattentjänstplan möjliggör därtill dialog mellan myndigheter samt med medborgarna.

Vattentjänstplanen bygger på kommunens tidigare planer för vatten, avlopp och dagvatten samt beredskap på extremväder och klimatförändringar i form av exempelvis kraftig nederbörd och värmeböljor.

Med vattentjänster menas den försörjning av dricksvatten och avlopp som kommunen är skyldig att tillgodose med hänvisning till skyddet för människors hälsa eller miljö. Kommunens anläggningar för dricksvatten och avlopp benämns som allmänna anläggningar, och genom dessa tillhandahåller kommunen allmänna vattentjänster.

Kommunen har bedömt att förslaget till vattentjänstplan inte medför någon betydande miljöpåverkan.

Samråd

Planförslaget har varit på samråd under tiden 2 april till 15 maj 2024. Planförslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemsida under denna tid. Förslaget har även skickats till berörda remissinstanser enligt följande sändlista:

- Länsstyrelsen
- Stockholm vatten och avfall AB

- Syvab
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt teknik- och fastighetsnämnden i Botkyrka kommun
- Grannkommuner:
 - Södertälje
 - Nynäshamn
 - Salem
 - Huddinge
 - Haninge

Då vattentjänstplanen inte föreslår några nya verksamhetsområden för vatten utöver de som redan beslutats i befintlig VA-plan har inga fastighetsägare bedömts beröras av planen. Fastighetsägare, företagare och intresserad allmänhet har informerats om förslaget till vattentjänstplan genom information på kommunens hemsida samt annonser i Orts- och Lokaltidningar.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Totalt har 6 yttranden kommit in under samrådet. Samtliga finns att tillgå i sin helhet på kommunstyrelseförvaltningen. I två av yttrandena har avsändarna inga synpunkter på planen. Övriga yttranden finns att ta del av nedan, inklusive förvaltningens svar. Två yttranden innehåller i stort sett samma information och har därför lagts samman under gemensam rubrik.

Nr	Avsändare	Registrerat datum	Ingen erinran	Sida
1	Stockholm Vatten Och Avfall AB (SVOA)	2024-04-26		2-4
2	Teknik- och fastighetsnämnden i Botkyrka	2024-05-02	x	
3	Länsstyrelsen Stockholm	2024-05-06		4-6
4	Huddinge kommun	2024-05-14	x	
5	Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka	2024-05-15		6-9
6	Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka	2024-05-16		6-9

S1. Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA)

Dricksvatten

I vattentjänstplanen anges att kommunen har en god leveranssäkerhet när det gäller dricksvatten och att trots detta finns risk för störningar, och denna

ökar med tilltagande ålder på VA-ledningarna. Sedan ett antal år pågår ett arbete inom SVOA med renovering, utbyggnad och uppgradering av vattenverken i Norsborg och på huvudvattenledningsnätet.

Föreslagen vattentjänstplan förhåller sig till Botkyrka kommuns gällande översiktsplan som beslutades av kommunfullmäktige 2014. Det pågår ett arbete pågår inom Botkyrka kommun med att ta fram en ny översiktsplan, som väntas pågå till slutet av 2025. I detta sammanhang vill SVOA framföra att nya huvudvattenledningar kräver stora utrymmen och långa projektider. I takt med att nya områden exploateras gör detta att det blir allt svårare att hitta ytor för den infrastruktur som krävs för att kunna distribuera dricksvatten. För att långsiktigt trygga dricksvattenförsörjningen för Botkyrka kommun behöver nödvändiga anläggningar och ledningar för dricksvattendistribution prioriteras i konkurrensen om tillgängliga markytor. För att bibehålla en god leveranssäkerhet i ett längre perspektiv finns ett behov inom SVOA att få till en mer integrerad mark- och vattenplanering tillsammans med Botkyrka i kommunens kommande översiktsplan för att ge förutsättningar för en god planering av ordnandet av allmänna dricksvattentjänster på sikt och nya/kompletterande huvudvattenledningar både nu och i framtiden.

På sidan 21 anges att det finns ett behov av starta upp Tullinge Vattenverk med reningsåtgärder för PFAS för att ha tillgång till reserv- och nödvattenförsörjning. SVOA ser positivt på att få igång Tullinge vattenverk, därigenom ökar säkerheten för vattenförsörjningen till Karolinska sjukhuset i Huddinge.

Bornsjön

De ställningstaganden kring kommunens planering för reservvatten som är av vikt för SVOA handlar i huvudsak om mark- och vattenanvändningen i anslutning till Bornsjön som är reservvattentäkt för Stockholms län. Marken i anslutning till Bornsjön är ett vattenskyddsområde med restriktioner kopplat till markanvändning för att minimera risken att föroreningar når Bornsjön. SVOA ser positivt på ställningstagandet i vattentjänstplanen på sid 11, om att Botkyrka behöver undvika grund- och ytvattenförekomsterna Pålalm, Bornsjön, Männö, Sandudden-Norsborg, Näslandet, Mälaren och Albysjön (som är nära förbunden med Mälaren) som källor för reservvatten.

Det pågår ett arbete inom SVOA med att göra en klimat- och sårbarhetsanalys med fokus på vattentäkten Bornsjön.

Skyfall

I den Klimat- och sårbarhetsanalys som bifogats samrådshandlingen listas ett antal utredningar och arbeten som pågår avseende vattenfrågor som måste beakta frågor gällande klimatanpassning. Dricksvattenförsörjningen har bedömts påverkas av flera klimatfaktorer. Konsekvenserna drabbar både

det kommunala systemet, inklusive Norsborgs vattenverk som är av regional betydelse för dricksvattenförsörjning.

För er kännedom så genomför Stockholm Vatten och Avfall enligt kravet kring vattentjänstplaner i LAV, bland annat klimat- och sårbarhetsanalyser med tillhörande handlingsplaner för bolagets samtliga anläggningar.

Övriga kommentarer

Sid 9 ”Vattenförsörjningen tillgodoses genom leverans från Stockholm vatten och avfall AB, SVOA.” Företagsnamnet benämns med stora bokstäver.

KOMMENTAR

Yttrandet noteras. Kommunen önskar bli informerad om SVOA:s arbete med klimat- och sårbarhet samt utbyggnad av ny huvudvattenledning. Kontakt kommer att sökas inom ramen för översiktsplanarbetet.

S3. Länsstyrelsen Stockholm

Sammanfattning

Botkyrka kommun (kommunen) gör bedömningen att vattentjänstplanen inte kommer ge upphov till betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) delar den bedömningen.

Denna vattentjänstplan utgör ett bra underlag för kommunens kommande översiktliga planering. Det är viktigt att mark- och vattenanvändningen i den kommande översiktsplanen överensstämmer med behoven av vattentjänster som redovisas i vattentjänstplanen. Länsstyrelsens synpunkter på vattentjänstplanen presenteras nedan.

Skyfall

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i sin vattentjänstplan med fördel kan

- Konkretisera hur den allmänna va-anläggningen kommer att påverkas vid skyfall och identifiera eventuella riskutsatta objekt,
- Ta fram en åtgärdsplan och en strategi för att säkerställa att VA-anläggningen ska fungera vid ökad belastning på grund av skyfall i ett framtida klimat,
- Förtydliga vilka typåtgärder som planeras för att skydda de anläggningar som kan påverkas. Vid val av åtgärder bör, om möjligt, öppna skyfallslösningar och naturbaserade lösningar föredras eftersom de kan ha fler funktioner och nyttor än enbart skydd mot översvämning.

Dricksvatten

- Länsstyrelsen noterar att vattentjänstplanen saknar tydlig information om Botkyrka kommuns *vattenskyddsområden* med tillhörande skyddsföreskrifter: Bornsjön, Näs, Norsborg, Pålalmalm, Segersjö och Tullinge.
- Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen redogör för:
 1. *Reservvattenplanering i händelse av att ordinarie dricksvattendistribution fallerar*, avseende vattenresurser som inte redan nyttjas av andra dricksvattenproducenter för ökad robusthet.
 2. *Nödvattenplanering* i händelse av kriser, där de mest samhällsviktiga verksamheterna prioriteras.
 3. *Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län*, avseende kommunens planering för att minska sårbarheten genom att se till att andra vattentäkter än enbart Mälaren finns att tillgå.
 4. *Kommunövergripande dricksvattenutredning*, avseende prioriteringar av potentiella grund- och ytvattenresurser inom kommunen som skulle kunna användas för produktion av reservvatten.

Spill- och dagvatten

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i sin vattentjänstplan med fördel kan

- Utveckla kring *att nya områden föranleder behov av VA-utbyggnad, att den tillgängliga kapaciteten bedöms vara begränsad eller fullt utnyttjad samt att stora investeringar i utökad kapacitet alternativt att andra lösningar behöver tillämpas.*
- Redogöra för förnyelseplaner avseende spill- dag- och dricksvattennätet.

Länsstyrelsen noterar att enligt Vattenmyndigheternas kartunderlag har avrinningsområdena i Kagghamraån samt Kaggfjärden stor åtgärdspotential gällande minskning av fosfor från små avlopp och därmed efterlevande av miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att de i vattentjänstplanen kan konkretisera hur åtgärderna för enskilda avlopp ser ut inom dessa områden.

KOMMENTAR

Skyfall

Kommunens klimat- och sårbarhetsanalys beskriver utförligt hur den allmänna VA-anläggningen kommer att påverkas vid skyfall samt identifierar riskutsatta objekt. Analysen biläggs kommande granskningshandling.

Som kommunen skriver i Vattentjänstplanen pågår ett arbete med ett klimatanpassningsprogram för att bland annat säkerställa VA-anläggningens funktion vid klimatförändringar och extrema väderhändelser. Det arbetet

kan inte föregripas och kan därför komma med först i nästa version av vattentjänstplanen. Det har förtydligats i vattentjänstplanen att klimatanpassningsprogrammet avser hela VA-anläggningen och inte enbart dagvattenssystemet.

Dricksvatten

Kommunen för in en karta i vattentjänstplanen som visar kommunens vattenskyddsområden. Skyddsföreskrifterna för sagda vattenskyddsområden är omfattande, och kommunen hänvisar därför till hemsidan där de går att ta del av i sin helhet, [Vattenskyddsområden i kommunen - Botkyrka kommun - Välkommen till Botkyrka kommuns webbplats](#). En hänvisning förs in i Vattentjänstplanen.

Kommunens nödvattenplan samt kommunövergripande dricksvattenutredning biläggs kommande granskningshandling.

Spill- och dagvatten

Kommunens planering av de allmänna vattentjänsterna följer annan pågående planering av både strategisk och detaljerad karaktär. Det innebär att nya områden som kräver utveckling av befintliga verksamhetsområden för VA successivt kommer att läggas in i vattenplaneringen.

Avsnittet om förnyelseplaner förtydligas i vattentjänstplanen.

Ett förtydligande rörande Kagghamraån och Kaggfjärden förs in i Vattentjänstplanen.

S5-6 Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens bedömning är att vattentjänstplanen i det utställda formatet behöver omarbetas och vara tydligare i sina ställningstaganden och tydligare peka ut riktningen för kommunens fortsatta arbete med de allmänna vattentjänsterna. Samhällsbyggnadsförvaltningen inser att vattentjänstplanen är ett obligatoriskt dokument som ska finnas i varje kommun men förutom att uppfylla formella lagkrav behöver beslutade styrdokument fylla någon egen funktion. Vattentjänstplanen saknar egentligt eget innehåll och det kan ifrågasättas vad den då har för syfte förutom att formellt uppfylla kravet i va-lagen.

Vad gäller samhällsbyggnadsnämndens verksamhet är förvaltningens bedömning att vattentjänstplanen främst påverkar nämndens uppdrag inom detaljplaneläggningen och bygglovsverksamheten respektive miljö- och hälsoskyddsområdet. Synpunkterna begränsas därför till de områdena.

Pågående planprojekt

Vattentjänstplanen tar bristfällig hänsyn till kommunens kommande utbyggnadsområden. Det finns en rubrik på s 19 "VA-behov som konsekvens av förväntade detaljplaner", områden som Slättmalm, Prästviken, Rikstens företagspark och Södra porten borde tas upp. Dessa områden ligger inte inom befintligt verksamhetsområde för VA. Vidare är flera av de planbesked som tas upp i dokumentet inte aktuella att bygga ut inom 5 år så som anges i kartbilderna.

Förvaltningen rekommenderar att dokumentet omarbetas i enlighet med detta. Det är av mycket stor vikt att uppgifterna i vattentjänstplanen stämmer överens med uppgifterna i verkligheten för att den ska kunna uppfylla sitt uttalade syfte.

Nya och befintliga vattenskyddsområden

I det remitterade underlaget framhålls på flera platser (s. 11-12 och 21-22) att tillgången till dricksvatten behöver säkras genom att nya vattenskyddsområden inrättas samt befintliga vattenskyddsområden ses över så att skyddsföreskrifterna säkerställer att vattenskyddet upprätthålls.

Samhällsbyggnadsnämnden efterlyser en diskussion om vilka konsekvenser det får för Botkyrkas samhällsplanering att nya vattenskyddsområden inrättas eller att föreskrifterna skärps. Frågan tas även upp på s. 21 f i samband med diskussionen om Tullinge och Segersjö vattenverk. Vilka konsekvenser får detta för verksamheter belägna inom och utanför området och för samhällsbyggnadsnämndens arbete med samhällsplanering?

Förvaltningen ser positivt på att kommunen inrättar verksamhetsområden för va. Ur ett miljö- och hälsoperspektiv är det en mycket bra och robust lösning jämfört med enskilda avlopp. Det är av stor vikt att utbyggnaden av va sker samordnat med nämndens tillsynsarbete. Det framgår inte i vattentjänstplanen att detta har beaktats i vidare mån än det som framgår på sidan 19 samt om detta är ett politiskt förankrat beslut eller inte. Det är av stor vikt att kommunen genomför va-utbyggnaden på de platser där det har som mest effekt och där det är motiverat ur miljö- och hälsoperspektiv.

Övriga synpunkter

Yttrandet innehåller även en rad detaljerade synpunkter under rubriken "övriga synpunkter". Dessa finns att ta del av i sin helhet hos kommunen.

KOMMENTAR

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kommunen tar för närvarande fram en ny översiktsplan, vilket är ett av de främsta underlag vattenplaneringen bygger på. Ett annat betydelsefullt underlag som står under framtagande är klimatanpassningsprogrammet. Det går inte att föregripa arbetet med dessa handlingar och därmed saknas förutsättningar att ta

fram en tydligare vattentjänstplan än föreliggande förslag. Det måste anstå till första aktualiseringen av vattentjänstplanen.

Pågående planprojekt

Kommunstyrelsen kommer i förslaget till granskningshandling att ta bort kartor och tabeller kopplade till specifika planbesked eftersom de snabbt blir inaktuella. De ersätts i stället av en text som reflekterar kring behovet av en aktiv vattenplanering som löpande förhåller sig till pågående mark- och vattenplanering.

Nya och befintliga vattenskyddsområden

Informationen om vattenskyddsområden i Vattentjänstplanen är hämtad från kommunens VA-plan. VA-planen har tagits fram i samråd med Kommunstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen och är beslutad i Kommunfullmäktige 2022. VA-planen ses över varje mandatperiod. I VA-planen finns de områden med som är motiverade utifrån miljö och hälsa. Förändrade förhållanden arbetas in i planen. VA-planen föreslår inga *nya* vattenskyddsområden, men däremot förändrade föreskrifter.

Övriga synpunkter

Övriga synpunkter kommer i allt väsentligt att arbetas in i kommande granskningshandling, förutsatt att frågan bedöms höra hemma i vattentjänstplanen.